

Roman Vojtechovský, Veronika Holubová:

S prvým nepočujúcim profesorom v Európe

39-ročný **Prof. Dr. Christian Rathmann, PhD.** je nemecký jazykovedec a predseda Ústavu jazykov, literatúry a mediálnych štúdií na univerzite v Hamburgu. Je prvým nepočujúcim profesorom nielen v Nemecku, ale aj v Európe. Je nástupcom zakladateľa Inštitútu nemeckého posunkového jazyka – Siegmund Prillwitz. Zastihli sme ho na seminári Európskej únie nepočujúcich, ktorý sa uskutočnil koncom mája v Prahe.

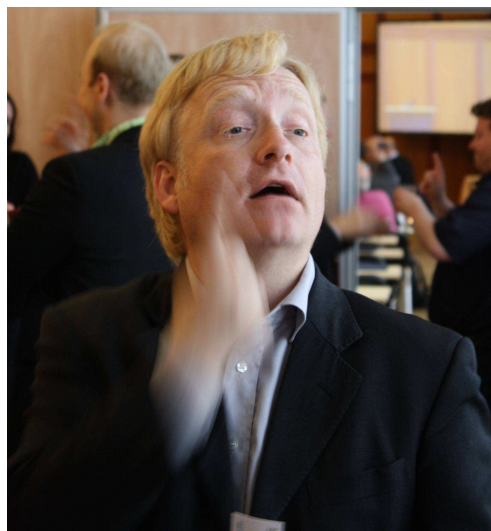
Mohol by si sa nám predstaviť a niečo o sebe povedať? *Volám sa Christian Rathmann, narodil som sa ako nepočujúci, vychodil som školy pre nepočujúcich v Nemecku, študoval som na univerzite v Nemecku. Najprv som chcel učiť nepočujúce deti, neskôr som sa ubral k lingvistike posunkového jazyka. Potom som šiel študovať do Ameriky, tam som zostal 11 rokov. Získal som titul magistra a neskôr aj doktorandský titul, neskôr som tam aj pracoval. Skôr ako som sa vrátil domov do Nemecka, 1 rok som učil nepočujúcich na vysokej škole v Bristole. Momentálne riadim Inštitút nemeckého posunkového jazyka, teórie komunikácie a kultúry nepočujúcich. Čiže učím, robím výskum a „manažujem“.*

Vieme, že si sa nedávno stal profesorom. Ako sa cítiš? *Vôbec sa tým nepýšim, že som profesorom. Keď som bol v Amerike, stretával som sa aj s nepočujúcimi, ktorí mali titul profesora. Viem, vnímajú ma ako prvého nepočujúceho profesora v Európe. Dúfam, že sa časom objavia ďalší nepočujúci, ktorí budú nosiť tento titul. Na to, že som profesorom, nepoukazujem.*

Venuješ sa v Nemecku lingvistike posunkového jazyka. Podľa histórie bolo Nemecko silným zástancom orálneho prístupu (v Lipsku sa v roku 1778 založil 2. ústav pre nepočujúcich v Európe) Ako to vnímaš ty? *Vtedy, keď sa zakladal ústav pre nepočujúcich, nepočujúci pobývali na internáte a posunkovali medzi sebou. V škole sa vyučovalo orálnou metódou, ale nepočujúci boli vždy spolu ako 1 komunita. Nevidím v tom paradox, nepočujúci vždy budú medzi sebou komunikovať posunkovým jazykom a zachovávajú aj kultúru nepočujúcich. Nemajú to v mysli, ale v podvedomí. Bol*

by som rád, keby bolo aj viac nepočujúcich pedagógov. Pokiaľ nepočujúci nestratia svoju identitu, potom je to všetko v poriadku.

Venuješ sa posunkovému jazyku, čo myslíš aká bude budúcnosť posunkového jazyka? Vieme, v dnešnej dobe narastá množstvo detí s kochleárnym implantátom. Posunkový jazyk sa udrží, alebo bude upadať? Ja si myslím, že sa udrží. Vieme, polovica detí s kochleárnym implantátom sa naučí perfektne hovoriť, polovica však nie. Kochleárny implantát neurobí z nepočujúceho človeka počujúceho a dokonale hovoriaceho. Bude ako nedoslýchavý. Aj u nedoslýchavých môžeme rozlišovať ľudí ľahko nedoslýchavých a ťažko nedoslýchavých.

Posunkový jazyk je jazykom komunity nepočujúcich. Dôležité je však, aby sa naďalej udržovali organizácie nepočujúcich, robili sa výskumy posunkového jazyka a aby sa posunkový jazyk zviditeľňoval prostredníctvom internetu, médií. Posunkový jazyk prechádzal mnohými krízami, ale nikdy nehrozil zánik. Napr. v roku 1880 počas Milánskeho kongresu zakázali, aby učili nepočujúci pedagógovia. Metóda výučby bola iná. Zanikla tým komunita nepočujúcich, kultúra nepočujúcich a posunkový jazyk? Nie. Ako druhý príklad uvediem: počas vlády A. Hitlera, nepočujúci sa museli dať sterilizovať, ako aj v Amerike. Rodilo sa tým menej nepočujúcich, ale posunkový jazyk nezanikol. Dôležité je, aby nepočujúci boli sebavedomí a nestrácali identitu. Nepočujúci musia sami o sebe rozhodovať a nie, aby za nich rozhodovali počujúci. Takto potom posunkový jazyk zostane naďalej. Taký je môj názor.

Skupina nepočujúcich je jazyková a kultúrna menšina, alebo etnická menšina?

To je to isté.

Myslel som, že je v tom nejaký rozdiel. Nie, to je to isté. Do etnickej menšiny spadá kultúrna a jazyková menšina a zachovanie kultúrneho dedičstva. Keby to nebola etnická menšina, znamená to, že by sa nerodili nepočujúce deti nepočujúcim rodičom. Ale rodia sa.

Ďakujeme za rozhovor.

Tento rozhovor bol zverejnený v Infonepe 7-8/2009, s. 5. ISSN 1337-5679.